

รายงานการเปลี่ยนแปลงสายพันธุ์ไข้หวัดใหญ่ระหว่าง ม.ค. – พ.ย. 2562
โดย ศูนย์ไข้หวัดใหญ่แห่งชาติ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
วันที่ 30 ธันวาคม 2562

โครงการ “การศึกษาสายพันธุ์ไข้หวัดใหญ่เพื่อการเตรียมความพร้อมรับมือไข้หวัดใหญ่ระบาดใหญ่ (Study of Influenza strains for supporting of Pandemic Influenza Preparedness Planning)” ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจากสถาบันวัคซีนแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ได้สุ่มตัวอย่างจากผู้ป่วยที่มีอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ (ILI) ผู้ป่วยที่มีอาการรุนแรง ปอดบวม ปอดอักเสบ (SARI) จากระบบเฝ้าระวังโรคไข้หวัดใหญ่และไข้หวัดนก โดยกระทรวงสาธารณสุข ระหว่างเดือนมกราคม – พฤศจิกายน 2562 พบว่าในปีประเทศไทยมีการระบาดไข้หวัดใหญ่ชนิด B สูงผิดปกติและต่อเนื่องมาจนถึงฤดูฝน แต่มีแนวโน้มลดลงโดยมีเชื้อไข้หวัดใหญ่ชนิด A (H3N2) และ pdmA(H1N1) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในช่วงเดือนกันยายน-พฤศจิกายน เชื้อ pdmA(H1N1) มีสัดส่วนมากกว่าเชื้อไข้หวัดใหญ่ชนิดอื่นๆ และผลจากการศึกษาการเปลี่ยนแปลงสายพันธุ์ด้วยวิธี Gene sequencing พบว่าตัวแทนของเชื้อไข้หวัดใหญ่ที่แยกได้ เมื่อเปรียบเทียบกับสายพันธุ์วัคซีนมีสัดส่วนดังนี้

สายพันธุ์ที่แยกได้ในประเทศไทยระหว่างเดือนมกราคม – พฤศจิกายน 2562					
pdmA(H1N1)	ร้อยละ	A (H3N2)	ร้อยละ	B	ร้อยละ
A/Michigan/45/2015 (H1N1)pdm09	80.82	A/Switzerland/8060/2017 (H3N2)	10.53	B/Colorado/06/2017 (2 aa deletion in HA) (Victoria lineage)	3.33
A/Brisbane/02/2018 (H1N1)pdm09	19.18	A/Singapore/INFIMH-16-0019/2016 (H3N2)	68.42	B/Colorado/06/2017 (3 aa deletion in HA) (Victoria lineage)	87.86
		A/SouthAustralia/34/2019 (H3N2)	21.05	B/Washington/02/2019 (3 aa deletion in HA) (Victoria lineage)	3.89
				B/Brisbane/60/2008 (Victoria lineage)	3.06
				B/Phuket/3073/2013 (Yamagata lineage)	1.85

โดยสายพันธุ์วัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่แบบ Trivalent ที่กระทรวงสาธารณสุขฉีดให้กลุ่มเป้าหมายในเดือนมิถุนายน 2562 เป็นวัคซีนที่ใช้สำหรับประเทศทางซีกโลกใต้ประกอบด้วยเชื้อ 3 สายพันธุ์คือ

- an A/Michigan/45/2015 (H1N1)pdm09-like virus;
- an A/Switzerland/8060/2017 (H3N2)-like virus; and
- a B/Colorado/06/2017-like virus (B/Victoria/2/87 lineage)

แต่ในขณะนี้องค์การอนามัยโลกได้ประกาศสายพันธุ์ไวรัสไข้หวัดใหญ่ที่ถูกคัดเลือกมาใช้ผลิตวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ประจำปี 2563 สำหรับประเทศทางซีกโลกใต้แล้วซึ่ง ประกอบด้วย

WHO recommends that quadrivalent influenza vaccines for use in the 2020

southern hemisphere influenza season contain the following:

- an A/Brisbane/02/2018 (H1N1)pdm09-like virus;
- an A/South Australia/34/2019 (H3N2)-like virus;
- a B/Washington/02/2019-like (B/Victoria lineage) virus; and
- a B/Phuket/3073/2013-like (B/Yamagata lineage) virus.

WHO recommends that trivalent influenza vaccines for use in the 2020

southern hemisphere influenza season contain the following:

- an A/Brisbane/02/2018 (H1N1)pdm09-like virus;
- an A/South Australia/34/2019 (H3N2)-like virus; and
- a B/Washington/02/2019-like (B/Victoria lineage) virus.

เนื่องจากในปีนีสายพันธุ์ไข้หวัดใหญ่ที่ระบาดมีความหลากหลายมาก อีกทั้งวัคซีนที่จะใช้ในปีหน้าได้เปลี่ยนสายพันธุ์จากวัคซีนตัวเดิมทั้ง 3 สายพันธุ์ ระบบเฝ้าระวังโรคและสายพันธุ์ไข้หวัดใหญ่ จึงมีความสำคัญและจำเป็นต้องเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบอุบัติการณ์ แนวโน้มการระบาดใหญ่และการเปลี่ยนแปลงสายพันธุ์ที่ต่างไปจากเดิม เพื่อวางมาตรการการควบคุมและป้องกันโรค ได้อย่างเหมาะสมและทันการณ์ หากเชื่อมีการเปลี่ยนแปลงสายพันธุ์และจำเป็นต้องรอวัคซีนตัวใหม่ที่จะนำเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทยได้ราวเดือน เมษายน 2563

เอกสารอ้างอิง

1.Recommended composition of influenza virus vaccines for use in the 2020 southern hemisphere influenza season

http://www.who.int/influenza/vaccines/virus/recommendations/2020_south/en/

2. Recommended composition of influenza virus vaccines for use in the 2019-2020 northern hemisphere influenza season

http://www.who.int/influenza/vaccines/virus/recommendations/2019_20_north/en/

3.รายงานผลโครงการความร่วมมือเฝ้าระวังเชื้อไข้หวัดใหญ่ฯ สัปดาห์ที่ 48 (วันที่ 24-30 พ.ย. 62) โดยกรมควบคุมโรค ร่วมกับ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และศูนย์ความร่วมมือไทย-สหรัฐ ด้านสาธารณสุข

